

Vergaderjaar 1991-1992

22 148

Wijziging van de Algemene Bijstandswet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen en de Vreemdelingenwet inzake de uitwisseling van gegevens (invoering sociaal-fiscaal nummer gemeenten)

Nr. 8

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG

Ontvangen 4 december 1991

1. Inleiding

Op 8 november 1991 heb ik van de vaste Commissie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het eindverslag van het onderhavige wetsvoorstel mogen ontvangen. Het verheugt mij dat de leden van de fracties van CDA en PvdA met instemming hebben kennis genomen van de memorie van antwoord. Doch evenals de leden van fracties van D66 en SGP hebben zij de behoefte nog enkele nadere vragen te stellen en opmerkingen te maken. Mede namens de minister van Justitie zal ik ingaan op de gestelde vragen en opmerkingen.

De leden van de PvdA-fractie leggen een relatie tussen het onderhavige wetsvoorstel en het wetsvoorstel tot wijziging van de Gemeentewet met betrekking tot de materiële belastingbepalingen (Kamerstukken II, 1989/90, 21 591, nrs. 1-2). In de memorie van toelichting op dit laatste wetsvoorstel wordt namelijk gesteld dat gemeenten in het algemeen niet beschikken over gegevens, waaruit de draagkracht van hun inwoners kan worden afgeleid terwijl het gebruik van het sociaal-fiscaal nummer bij de verificatie van cliëntgegevens in het kader van de ABW, IOAW en IOAZ er toe bijdraagt dat deze gegevens juist wel kunnen worden geverifieerd.

Het onderhavige wetsvoorstel staat volledig los van de gemeentewet en moet worden beschouwd als een toevoeging aan de ABW, IOAW en IOAZ. Zoals blijkt uit de memorie van toelichting bij eerder genoemd voorstel tot wijziging van de Gemeentewet (Kamerstukken II, 1989/90, 21 591, nr. 3) mag het bedrag van een gemeentelijke belasting niet afhankelijk zijn van draagkracht, vast te stellen op basis van het inkomen, winst of vermogen. «Het hanteren van het draagkrachtbeginsel zou kunnen leiden tot een doorkruising van het algemeen inkomensbeleid» (21 591, nr. 3, blz. 66). Hieruit blijkt reeds dat het niet relevant is voor de uitvoering van dit onderdeel van de Gemeentewet of gemeenten de beschikking hebben over de inkomensgegevens van haar burgers. Evenmin zijn daarin bepalingen opgenomen om in het kader van de richtige uitvoering deze gegevens te verifiëren bij andere instanties. Dat gemeenten in het algemeen niet beschikken over draagkrachtgegevens

van hun inwoners neemt echter niet weg dat deze gegevens wel van belang zijn bij de uitvoering van de ABW, IOAW en IOAZ. Gelet op het complementaire karakter van deze inkomensvoorzieningen dient de gemeente de draagkracht na te gaan van degenen die menen recht te hebben op een uitkering. Ter verificatie van de opgaven van de cliënt biedt het onderhavige wetsvoorstel B&W de mogelijkheid deze opgaven te verifiëren op hun juistheid en volledigheid. Dat houdt in dat B&W enkel in het kader van de uitvoering van de ABW, IOAW en IOAZ gegevens mogen verifiëren van degenen die aanspraak maken op genoemde regelingen. Tevens gaat het bepalen van het recht op uitkering ingevolge de ABW, IOAW en IOAZ niet zover dat ambtshalve wordt getoetst of elke burger daarvoor in aanmerking komt. Relatie met het wetsvoorstel tot wijziging van de Gemeentewet ontbreekt dus in dit kader.

De leden van de PvdA-fractie vragen zich af wat de reden is dat de voorbereiding van het onderhavige wetsvoorstel meer tijd heeft gekost dan zich vooraf liet aanzien. In de memorie van antwoord heb ik reeds aangegeven dat dit wetsvoorstel door het verschil met de Wet invoering sociaal-fiscaal nummer noopte tot een zorgvuldige afstemming met de andere departementen. In aanvulling hierop wil ik nog expliciet wijzen op de advisering omtrent de informatieverstrekking van gemeenten aan de vreemdelingendiensten. De adviezen van SER en Registratiekamer gaven aanleiding tot extra aandacht voor dit punt. Ook daardoor was extra tijd nodig voor de voorbereiding.

De leden van de fractie van de PvdA vragen zich af waarom pas nu wordt overwogen de gebruikersgroep van het sociaal-fiscaal nummer uit te breiden met de arbeidsbureaus en waarom hier niet veel eerder aan is gedacht. Tevens vragen zij zich af welke procedure moet worden doorlopen teneinde deze arbeidsbureaus dit nummer te laten gebruiken.

Het sociaal-fiscaal nummer is in eerste instantie ontwikkeld ter verificatie van inkomensgegevens en ter vaststelling van belastingen en uitkeringen in het kader van de belastingwetgeving en de sociale verzekeringen. In het kader van de handhavingsdiscussie zoals deze ook wordt gevoerd met de ISMO-commissie, is voorgesteld genoemd nummer mede een rol te laten spelen in het vaststellen of de opgelegde voorwaarden aan een uitkering zijn nagekomen. Hierbij is zowel sprake van voorwaarden in die zin dat alle inkomsten moeten worden opgegeven als van de voorwaarden die gesteld zijn in artikel 9 van de Rww, de zogenaamde arbeidsvoorwaarden. Het kabinet hecht immers een groot belang aan het vergroten van de arbeidsmarktparticipatie. In dat kader is een nauwe samenwerking tussen arbeidsbureaus en uitkeringsinstanties en een onderlinge gegevensuitwisseling onontbeerlijk.

Hiertoe is onder meer in een brief aan het CBA, welke op 10 juli 1991 ter kennisname aan de Kamer is toegezonden (kamerstukken II, 1990/91, 17 050, nr 139, bijlage 1), een aantal suggesties opgenomen om de algemene informatie-uitwisseling tussen arbeidsbureaus en uitkeringsinstanties met betrekking tot de arbeidsmarktinspanning van de werkloze werkzoekenden te verbeteren, onder meer door toepassing van het sociaal-fiscaal nummer. Toepassing van het sociaal-fiscaal nummer in dat kader is nu opportuun, aangezien met het voorliggende wetsontwerp het gebruik van het sociaal-fiscaal nummer in het bestand van de gemeente wordt nagestreefd en derhalve alle uitkeringsorganen het sociaal-fiscaal nummer als uniek identificatienummer ter beschikking krijgen. Medio 1991 is, ten behoeve van een geautomatiseerde gegevensverwerking, bij alle arbeidsbureaus een nieuw automatiseringsstelsel geïnstalleerd, het Primair en Gemeenschappelijk Informatiesysteem (PGI). Het PGI biedt in beginsel de mogelijkheid op gestructu-

reerde en geautomatiseerde wijze gegevens uit te wisselen met de uitke-
ringsinstanties. Het gebruik van het sociaal-fiscaal nummer als een uniek
identificatienummer van de cliënt kan een belangrijk hulpmiddel zijn bij
deze gegevensuitwisseling. Het ligt derhalve voor de hand, nu de
automatiseringsmogelijkheden hiervoor de ruimte bieden, de mogelijk-
heden na te gaan de gebruikersgroep van het sociaal-fiscaal nummer uit
te breiden met de arbeidsbureaus. Binnen de Arbeidsvoorzieningsorgani-
satie worden de mogelijkheden terzake gezien.

De procedure voor het CBA om het sociaal-fiscaal nummer te mogen
gebruiken in het gegevensverkeer tussen arbeidsbureaus en sociale
diensten is als volgt: Het CBA richt een verzoek hiertoe aan het minis-
terie van Financiën. Deze beoordeelt de aanvraag en zal de Kamer in
kennis stellen van het verzoek en de verleende toestemming.

2. Uitgebrachte adviezen

De leden van de fractie van D66 vragen zich af waarom gemeenten
verplicht worden om informatie aan de Kamers van Koophandel te
verstrekken danwel hiertoe uit eigen beweging kunnen besluiten.

Ik denk dat dit idee op een misverstand berust. In artikel 84e worden
instanties genoemd die informatieplichtig zijn aan gemeenten. Hierbij is
ook de Kamer van Koophandel vermeld. In artikel 84h daarentegen
worden een beperkt aantal instanties genoemd, waaraan gemeenten
bevoegd zijn uit eigen beweging dan wel daarom gevraagd informatie te
verstrekken ten behoeve van de uitvoering van de eveneens hierbij
vermelde wetten. In deze reeks worden de Kamers van Koophandel niet
genoemd. Er is derhalve voor de gemeenten geen sprake van een plicht
of bevoegdheid uit eigen beweging informatie te verstrekken aan de
Kamers van Koophandel.

3. Gebruik van het sociaal-fiscaal nummer

De leden van de CDA-fractie stellen vast dat de toegezegde nota over
de koppeling van de diverse bestanden (motie De Leeuw c.s. Kamer-
stukken II, 17 050, nr. 125) nog niet bij de kamer is gearriveerd. Zij
achten het evenwel wenselijk vanwege de relaties van deze nota met en
de gevolgen ervan voor het onderhavige wetsvoorstel kennis te kunnen
nemen van deze nota alvorens tot openbare beraadslaging over dit
wetsvoorstel over te gaan.

Tot mijn spijt kost de opstelling van deze nota meer tijd dan zich eerst
liet aanzien. Ik wil evenwel deze leden dringend vragen om met de
openbare beraadslaging niet te wachten totdat de nota gereed is. De
invoering van het sociaal-fiscaal nummer en de problematiek die in de
nota behandeld gaat worden zijn twee zaken die afzonderlijk kunnen
bestaan en waartussen geen spanning zit. In dit wetsvoorstel gaat het
om een wettelijk kader om uitwisseling van gegevens mogelijk te maken.

In de nota zal worden ingegaan hoe op een gestructureerde wijze
gegevens uit bestanden van andere organen kunnen worden verkregen
om ze te vergelijken met eigen gegevens. Daarbij zal worden ingegaan
op de vormen van gegevensuitwisseling en voorwaarden daarvoor. Het
gaat om die relaties tussen organen die met dit wetsvoorstel een wette-
lijke basis krijgen.

De inwerkingtreding van het onderhavige wetsvoorstel is, nadat het tot
wet is verheven, drie maanden na plaatsing in het Staatsblad. Deze
tussentijd wordt gebruikt voor invoering in de administraties. Over het
nut van het wetsvoorstel bestaat meen ik brede consensus. Uitstel van
behandeling van het wetsvoorstel zal de invoeringsactiviteiten vertragen.
Wanneer evenwel ook de periode tot de feitelijke invoering met de
Kamer de discussie kan plaatsvinden over de nota, zullen beide trajecten

vervolgens samen op kunnen gaan en niet in tijd op elkaar hoeven wachten of uiteenlopen. Behandeling van het onderhavige wetsvoorstel nu raad ik daarom ten zeerste aan.

4. Sociaal-fiscaal nummer en de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA)

De leden van de PvdA-fractie merken op dat het blijkbaar de bedoeling is dat integratie van het sociaal-fiscaal nummer met de GBA-persoonsgegevens niet op korte termijn zal plaatsvinden. De leden van de D66-fractie merken daarbij op dat zij nog steeds geen voorstander zijn van een dergelijke integratie. Wel willen zij indien dat te zijner tijd wel aan de orde komt graag met de regering van gedachten wisselen over zowel de praktische als de principiële aspecten van een mogelijke integratie van het sociaal-fiscaal nummer en het A-nummer van de gemeentelijke basisadministratie.

Zoals in de memorie van antwoord is vermeld wordt te zijner tijd – waarbij de regering denkt aan een tijdstip dat niet eerder ligt dan eind 1993 of begin 1994 – mede aan de hand van de beschikbare ervaringscijfers de problematiek van beide nummers bezien.

Hierbij is ook van belang het op 26 april 1991 uitgebrachte advies van de voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening (RaP) over het gebruik van administratienummers in de persoonsinformatievoorziening. In dit advies – uitgegeven als Rapportage 12 – ziet de Raad ten aanzien van het gebruik van administratienummers in de toekomst twee mogelijkheden: integratie van A-nummer en Sofi-nummer tot één algemeen nummer dan wel verbreding van het gebruik van het A-nummer met handhaving van het sofi-nummer voor de sociale zekerheidssector en de Rijksbelastingdienst. Hoewel de Raad van mening is dat één nummer de voorkeur verdient concludeert hij dat het om praktische redenen niet opportuun is op dit moment, nu de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens en de verzekerdenadministratie worden ingevoerd, tot integratie te besluiten. Wel adviseert de Raad in het kader van een mogelijke integratie van beide nummers een nader onderzoek te plegen naar de organisatorische, technische en financiële consequenties van deze integratie. Dit advies is overgenomen door de Minister van Binnenlandse Zaken, die inmiddels opdracht verstrekt heeft aan VOLMAC om dit onderzoek – gericht op de technische en financiële consequenties – uit te voeren.

De leden van de PvdA-fractie informeren daarbij nog naar het oordeel van de regering over de wijze waarop automatisering van de persoonsinformatie bij de gemeenten moet plaatsvinden.

De kern van het kabinetsbeleid is dat er voor dient te worden gezorgd dat op efficiënte wijze over de benodigde persoonsgegevens kan worden beschikt. Het kabinetsstandpunt is verwoord in de brief van de Minister van Binnenlandse Zaken aan de Tweede Kamer van 13 juni 1989 (Kamerstukken II, 1988–1989, 21 182, nr. 1).

De bestuurlijke autonomie bij de toepassing van informatietechnologie staat aldus bij het kabinet voorop. Evenwel dient de intersectorale uitwisseling te worden verzekerd door de aanwezigheid van een doorzichtig en gestructureerd geheel van gegevensregistraties en -uitwisseling. De Minister van Binnenlandse Zaken heeft daarom als coördinerend bewindspersoon voor de persoonsinformatievoorziening een globale structuur aangegeven en een toetsingskader bij de inrichting van de sectorale persoonsinformatievoorziening.

5. De aard van de uit te wisselen gegevens

De leden van de CDA-fractie vragen nog eens in te gaan op de suggestie van hun kant om een soort beroepsmogelijkheid te maken. Daarmee zou kunnen worden vermeden dat er vanuit een zekere willekeur lacunes in de informatievoorziening zouden kunnen ontstaan.

Ik zou de vraag langs twee kanten willen beantwoorden, namelijk de weg waarlangs de gewenste informatie kan worden afgedwongen en de weg waarlangs een zekere sturing plaats kan vinden in de informatieverstrekking. In de memorie van antwoord ben ik ingegaan op de kwestie van het afdwingen. Ten aanzien van de sturing merk ik het volgende op. De uitvoerders zijn op zich autonoom in de toetsing van strijdigheid van de gegevensverstrekking met de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerde. Deze autonomie kan echter tot niet gewenste resultaten leiden. Ik zie hierbij een taak weggelegd voor de Registratiekamer. Op grond van artikel 46 Wpr kan de Kamer ambtshalve of op verzoek van een belanghebbende een onderzoek instellen. De Kamer zal indien zo'n onderzoek regelmatig voorkomt, een meer algemene beleidslijn ontwikkelen waar de uitvoering houvast aan kan ontleen. De autonomie blijft evenwel onaangeroerd. De Registratiekamer kan van haar kant wel sturend en corrigerend optreden. Zo zal zij ook indien de uitvoering tot enige willekeur leidt uit eigen beweging het kabinet kunnen adviseren over de uitvoering en kunnen voorstellen nadere regelgeving te treffen. Ik hoop dat de Registratiekamer dit ook zal doen. Daarnaast zal bij de evaluatie van dit wetsvoorstel over een jaar of vier aan dit punt tevens aandacht kunnen worden geschonken. Om de kans op willekeur evenwel nog meer in te dammen, overweeg ik om wanneer de uitvoeringspraktijk zich op dit vlak enigszins heeft ontwikkeld, nadere invulling te geven aan de mogelijkheid die artikel 84i, tweede lid, geeft om via een amvb te bepalen de gevallen waarin en de wijze waarop in ieder geval gegevens dienen te worden verstrekt door gemeenten.

De leden van de fractie van het CDA kunnen ermee instemmen dat geen centrale limitatieve opsomming wordt gegeven van die gegevens die door burgemeester en wethouders opgevraagd of verstrekt worden, om de uitvoeringspraktijk niet voor onvoorziene problemen te plaatsen. De leden van de fractie van D'66 pleiten daarentegen voor het door middel van een algemene maatregel van bestuur aangeven van de gevallen waarin en de wijze waarop gegevensverstrekking in ieder geval dient plaats te vinden. Deze leden zijn namelijk van mening dat het gestelde noodzakelijkheids criterium wel erg vaag is. Anders dan de regering is deze fractie van mening dat de uitwerking van zo'n algemene maatregel van bestuur niet op onoverkomenlijke problemen behoeft te stuiten aangezien het hier verstrekkingen betreffen waarvan is te voorzien dat deze zullen plaatsvinden tussen bepaalde organisaties. De leden van de SGP-fractie delen deze mening, mede vanwege het aspect van de rechtszekerheid, omdat er nog veel onduidelijk is over de structuur van informatiestromen en de wijze van gegevensuitwisseling.

Zoals ik in de memorie van antwoord reeds heb aangegeven gaat het bij een algemene maatregel van bestuur inzake de gegevensuitwisseling niet om incidentele gegevensverstrekking. Doel van de algemene maatregel van bestuur is namelijk dat de meer routinematige gegevens in ieder geval worden verstrekt, zodat niet steeds een Individuele privacy-toets aan de orde zal zijn. Er is als het ware vooraf een collectieve privacy-toets gehouden. Hiervoor moet een goed zicht bestaan op de informatiebehoeften.

Medio 1992 zal het onderzoeksbureau Informatie Deskundigheid Nederlandse Gemeenten – een bureau gelieerd aan de VNG – verslag doen van haar bevindingen inzake het onderzoek naar informatiestromen

binnen de GSD. Mede aan de hand van dit onderzoek en signalen uit de praktijk zal kunnen worden vastgesteld, welke instanties anders dan genoemd in artikel 84e, verplicht moeten worden gegevens te verstrekken aan de GSD en welke gegevens hierbij van belang zijn. Ook zal tevens meer duidelijkheid bestaan over de behoefte van de uitvoeringspraktijk en de daar gevoelde behoefte aan procedures in de gegevensuitwisseling tussen sociale diensten en andere registratiehouders. Hierbij kan gedacht worden aan een gestructureerde gegevensuitwisseling met de belastingdienst, de Informatiseringsbank en ziekenfondsen. De ontwikkelingen zullen voor mij reden kunnen zijn met nadere regelgeving te komen. Ik wijs er in dit verband verder op dat de in artikel 84i, tweede lid, neergelegde bevoegdheid een algemene maatregel van bestuur te treffen alleen betrekking heeft op de informatie die de gemeenten verstrekken aan andere instanties. Om andere instanties dan die welke in artikel 84e zijn genoemd te verplichten informatie aan burgemeester en wethouders te verstrekken is dus nadere wetgeving nodig.

6. Informatieverplichting

De leden van de CDA-fractie nodigen de regering uit om een verklaring te geven over de opname in de wet van een reeks van namen van informatieplichtigen. Zij vragen zich daarbij af of uitbreiding van de lijst van informatieverschaffers aan de gemeenten altijd met wetswijziging gepaard zal moeten gaan.

In de reeds eerder genoemde brief van de minister van Binnenlandse Zaken over het Persoonsinformatiebeleid in de openbare sector geeft het kabinet aan dat zij er zorg voor wil dragen dat daar waar het gaat om standaard gegevensverstrekkingen dit bij of krachtens de wet wordt geregeld (Kamerstukken II, 1988-1989, 21 182, nr. 1, blz. 12). Dit beleid vormt de grondslag voor de wijze waarop in het onderhavige wetsvoorstel de geheimhoudingsplicht en de verstrekking van gegevens aan gemeenten vorm is gegeven. In de hierbij gekozen opzet is – los van het geval van toestemming van degene op wie de gegevens betrekking hebben – gewaarborgd dat slechts op grond van een wettelijk voorschrift gegevensverstrekking verplicht is. In het verlengde hiervan is van een aantal instanties zo'n wettelijke verplichting in de wet opgenomen.

Het doel waarmee door instanties persoonsgegevens worden geregistreerd is natuurlijk vaak niet afgestemd op de behoeften van sociale diensten. Toch zal in een aantal gevallen de geregistreerde informatie voor een sociale dienst een goede verificatiebron opleveren. De mogelijkheid om informatie daadwerkelijk te ontvangen, kan via een wettelijke plicht tot informatieverstrekking aan gemeenten bereikt worden. Zo'n wettelijke plicht tot informatieverstrekking acht het kabinet in ieder geval noodzakelijk bij die instanties die behoren tot de sector van de sociale zekerheid en die werken binnen de sfeer van inkomstenoverdrachten, zoals de huursubsidie en studiefinanciering.

Te zeer zouden gemeenten anders afhankelijk zijn van het doel van de registratie waaruit informatie gevraagd wordt of van de toestemming van de geregistreerde. In de praktijk kan informatie van nu niet informatieplichtige instanties noodzakelijk blijken. Een verplichting daartoe zal dan op wetgeving moeten worden gebaseerd.

De leden van de fractie van D'66 vragen zich af welke relevante gegevens specifiek bij de ziekenfondsen opgeslagen liggen die van belang zijn voor de sociale diensten en waarom niet wordt volstaan met verificatie van deze gegevens bij de belastingdienst. Inkomensgegevens kunnen bij de belastingdienst worden geverifieerd op hun juistheid en volledigheid. Dit betekent dat de belastingdienst aan de sociale diensten

bekend maakt welke cliënten over een bepaald tijdvak inkomsten hebben genoten, welke inkomsten dat zijn alsmede de hoogte. Het probleem hierbij is echter dat deze gegevens betrekking hebben over het voorgaande belastingjaar. Deze gegevens zijn dus niet actueel. Bij de ziekenfondsen wordt geregistreerd op basis van welk inkomen een persoon verplicht verzekerd is ingevolge de ziekenfondswet. Indien gegevens met het ziekenfonds worden uitgewisseld kunnen sociale diensten direct op de hoogte worden gesteld van het bestaan van nevenverdiensten. De uitkering kan dan zondig direct worden bijgesteld. Dit heeft als voordeel dat het aantal en de omvang van de debiteurenposten bij de sociale diensten kan worden gereduceerd en dat ook het aantal verhaalsakties minder wordt. Ook zal hiervan een preventieve werking uitgaan. Tevens kan bij het ziekenfonds de gezins- en woonsituatie worden geverifieerd. Het is aan te nemen – gezien het belang van de ziekenfondsverzekerde bij een juiste inschrijving van belanghebbenden en adres – dat het ziekenfonds over actuele en juiste informatie in deze beschikt. Verificatie van deze gegevens bij het ziekenfonds leidt alsdan tot een betere vaststelling van het recht op uitkering.

7. Gegevensuitwisseling en geheimhouding

De leden van de CDA-fractie nodigen de regering uit de gemaakte keuze om de verantwoordelijkheid voor de verstrekking van gegevens ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek en statistiek bij het gemeentebestuur te leggen uitvoeriger te beargumenteren. Deze leden stellen hierbij, evenals de leden van de fractie van D66, enkele feitelijke vragen omtrent het GSD-panel.

De leden van de PvdA-fractie vragen zich af of zij het goed hebben begrepen dat enkel de gemeente (als registratiehouder) kan bepalen gegevens vrij te geven voor wetenschappelijk onderzoek of statistiek en niet een andere instantie of de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Tevens vragen deze leden, evenals de leden van de fractie van D'66, de bewindslieden nadere argumenten aan te dragen voor het besluit om de beoordeling over de te verstrekken gegevens aan de gemeenten over te laten. Daarnaast vragen de leden van deze fractie zich af of bij de verstrekking van gegevens voor wetenschappelijk onderzoek de persoonlijke levenssfeer van betrokkene niet expliciet moet worden beschermd.

Zoals in de memorie van antwoord reeds is aangegeven is uitvoering van de wet opgedragen aan B&W van een gemeente, die daarmee tevens registratiehouder is in de zin van de WPr. De registratiehouder is dan ook aansprakelijk voor het verstrekken van informatie aan derden, rekening houdende met de persoonlijke belangen van de geregistreerde. Indien gemeenten via aanvullende regelgeving verplicht zouden worden tot het verstrekken van gegevens aan derden – waaronder mede begrepen het verstrekken van gegevens voor wetenschappelijk onderzoek en statistiek – zou hiermee de verantwoordelijkheid voor de registratie en de daarmee samenhangende verplichtingen niet worden opgeheven, zodat de gemeente alsnog aansprakelijk kan worden gesteld voor eventueel daaruit voortvloeiende schade voor de geregistreerde. Om deze reden acht ik het niet zinvol om aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de bevoegdheid te verlenen het feitelijk gebruik van de in artikel 84f, derde lid, neergelegde bevoegdheid nader voor te schrijven.

Verder mag niet worden gesteld dat de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen niet wordt beschermd bij het verstrekken van gegevens aan onderzoeksinstellingen of de statistiek. In het wetsvoorstel is sprake van een verstrekking van gegevens ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek of statistiek voor zover de persoonlijke belangen van de

betrokkenen niet onevenredig worden geschaad. Het is in deze aan de gemeente als registratiehouder om te bepalen of bij een verstrekking van deze gegevens aan een dergelijk instituut de persoonlijke belangen onevenredig worden geschaad.

In dit verband is in de memorie van antwoord gewezen op het bestaan van het zogenoemde GSD-panel. Het gaat hierbij om een vaste groep van ongeveer 95 gemeentelijke sociale diensten waarmee het departement afspraken heeft gemaakt op basis van de gebleken bereidheid van deze GSD-en om aan wetenschappelijk onderzoek mee te werken. Het werken met een vaste kring van gemeenten voor het uitzetten van onderzoek heeft zowel voor de rijksoverheid als voor de gemeenten praktische voordelen. Het GSD-panel is zodanig samengesteld dat de representativiteit van de onderzoeken is verzekerd. Het trekken van een steekproef van representatieve gemeenten en het verzamelen van basisgegevens per gemeente behoeven, dankzij het panel, niet steeds per onderzoek te worden herhaald. Bovendien kunnen gemeenten die geen deel uitmaken van het panel er van verzekerd zijn dat zij in principe niet door of namens het departement zullen worden benaderd om aan wetenschappelijk onderzoek deel te nemen.

Tot de afspraken die in het kader van het GSD-panel zijn gemaakt behoort de wijze waarop met geaggregeerde persoonsgegevens wordt omgegaan. Dit heeft geresulteerd in een, door alle deelnemende gemeenten en het departement geaccordeerd, privacyreglement dat voldoet aan de wettelijke vereisten. Het bestaan van het GSD-panel verzekert enerzijds de deelname van gemeenten aan beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek op het terrein van de door GSD-en uitgevoerde sociale voorzieningen en betekent anderzijds dat, binnen de kaders van deze samenwerkingsstructuur en het daarvoor geldende privacyreglement, is voldaan aan de condities voor een zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens.

Niet alle onderzoeken op het terrein van GSD-en leiden tot inschakeling van het GSD-panel. Alleen indien een onderzoek een aanzienlijk aantal gemeenten betreft en de onderzoeksvraag grootschalige gegevensverzameling vergt, ligt inschakeling van het panel voor de hand. Dit is bedoeld met de voorwaarden waaraan onderzoeken moeten voldoen alvorens tot inschakeling van het GSD-panel te besluiten. Hoewel de intentie uitdrukkelijk is om onderzoek dat GSD-en betreft met behulp van het GSD-panel uit te voeren, kan het soms, gelet op de aard van een onderzoek, gewenst zijn op deze regel een uitzondering te maken door bij een onderzoek (ook) gemeenten te betrekken die geen deel uitmaken van het panel. Als voorbeeld kan hier worden gedacht aan onderzoek dat een zodanige specifieke categorie van uitkeringsontvangers betreft dat de panelgemeenten niet voldoende representatief zijn.

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat een telefonische uitwisseling van gegevens volledig moet worden tegengegaan en dat in de toekomst bij het uitwisselen van gegevens tussen instanties enkel sprake mag zijn van een schriftelijke of geautomatiseerde gegevensuitwisseling.

Zoals in de memorie van antwoord is aangegeven zal in de toekomst de informatieverstrekking in toenemende mate schriftelijk of geautomatiseerd plaatsvinden. Niet is aangegeven in welke vorm dit moet gebeuren. Het wordt aan de gemeenten zelf over gelaten in welke vorm zij tot deze gegevensuitwisseling overgaan. Zij zullen bij het opvragen van gegevens worden gebonden door de andere registratiehouders. Deze zullen immers, afhankelijk van het reglement, melding moeten maken van de verstrekte gegevens en de instantie die deze gegevens heeft opgevraagd.

Teneinde één en ander te kunnen vastleggen zullen deze registratiehouders in toenemende mate vragen om een schriftelijke aanvraag danwel zal de gegevensuitwisseling geautomatiseerd plaatsvinden. Een volledig tegengaan van telefonisch gegevensverkeer is in dit stadium niet mogelijk. Het ligt niet in de bedoeling van dit wetsontwerp de autonomie van gemeenten in deze te beperken. Wel zal in overleg met de VNG worden gezien op welke wijze de verificatie van cliëntgegevens door gemeenten kan worden verbeterd. In mijn brief aan de VNG (kamerstukken II 1990/91, 17 050, nr. 139) van 10 juli 1991 heb ik dan ook aan de VNG voorgesteld het Besluit verantwoording en vergoeding Uitvoeringskosten (BvvU) te wijzigen en hierin op te nemen dat de wijze van verificatie zichtbaar moeten worden gemaakt en in het persoonsdossier moet worden vastgelegd. Nadat bovenstaande is opgenomen in het BvvU zal ook van de zijde van de gemeenten een telefonische gegevensuitwisseling waarschijnlijk tot een minimum worden beperkt, temeer daar bij schriftelijke of geautomatiseerde gegevensuitwisseling de stukken aan het persoonsdossier kunnen worden toegevoegd.

De leden van de D66-fractie menen dat het noemen van een limitatieve opsomming van instanties bij artikel 84g op zijn plaats zou zijn en zij vragen of de vreemdelingendienst daar dan ook onder valt. De systematiek van de hier gehanteerde geclausuleerde geheimhouding en verstrekking van gegevens maakt het volgens deze leden gewenst om de mogelijkheid te hebben om tot informatieverstrekking te kunnen overgaan. Dit is gewenst in het geval dat er een gegrond vermoeden is van een misdrijf ten opzichte van een uitvoeringsorgaan van de sociale verzekeringswetten of van een overheidsorgaan, voor zover dit is belast met het verrichten van uitkeringen, het doen van verstrekkingen dan wel het heffen van bijdragen.

Welke organen of instanties dit kunnen zijn is niet limitatief te benoemen. De bedoeling van dit artikel is om juist ook die organen te kunnen informeren die niet al expliciet genoemd zijn in artikel 84h. Er bestaat daartegen geen onbegrensde mogelijkheid om allerlei organen en instanties te informeren. Het artikel 84g heeft immers een duidelijke beperking. Het werkkterrein van de organen en van de instanties is expliciet vermeld. De vreemdelingendienst valt daarom niet onder de werkingssfeer van artikel 84g. Overigens kunnen vermoedens van bijstandsfraude op basis van artikel 84h en artikel 48 Vreemdelingenwet aan de vreemdelingendienst worden gemeld.

De leden van de fractie van D'66 vragen zich af of ook bij binnengemeentelijke verstrekkingen sprake is van een verplichting tot protocollering. Tevens vragen zij zich af waarom in het onderhavige wetsvoorstel niet eenzelfde uitwerking van protocollering is gegeven als in het GBA-wetsvoorstel.

Zoals bekend is vallen vrijwel alle systematisch opgezette registraties onder de WPr en daarmee ook de registraties binnen de gemeentelijke sociale diensten. Het GBA valt echter niet onder het regiem van de WPr. Daarom zijn in het wetsvoorstel GBA (kamerstukken II 1990/91, 21 123, nrs. 1-2) bepaalde onderdelen overgenomen van de WPr c.q. worden delen van de WPr van toepassing verklaard op deze wet. Voor de ABW kan volstaan worden met verwijzing naar de WPr.

Voor wat betreft het binnengemeentelijk gegevensverkeer zijn de bepalingen van het reglement en daarmee ook de protocollering normaal van toepassing. Dit houdt in, dat indien een andere dienst van dezelfde gemeente informatie vraagt aan een sociale dienst deze laatste beoordeelt of sprake is van een verwante taak, of een wettelijke plicht tot informatieverstrekking aanwezig is en of de belangen van de gegeri-

streerde niet onevenredig worden geschaad door deze informatieverstrekking. Informatieverstrekking aan een andere gemeentelijke instelling wordt dus gezien als derdenverstrekking.

8. Gegevensuitwisseling gemeenten-vreemdelingendienst

De leden van de fractie van D66 vragen waarom de regering het noodzakelijk acht dat in het wetsvoorstel – naast de verplichting om desgevraagd gegevens aan de vreemdelingendienst te verstrekken – tevens wordt voorzien in de bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders dit uit eigen beweging te doen. Daarnaast vragen deze leden waarom de regering deze bevoegdheid zo uitdrukkelijk in de wet wil vastleggen.

De fractie van D66 wijst erop dat zij de gemoderniseerde Gemeentelijke Basisadministratie wil toerusten met verblijfsrechtelijke gegevens, zodat de sociale diensten in de toekomst de verblijfsrechtelijke status van vreemdelingen kunnen verifiëren via de bevolkingsadministratie.

Uit het door het kabinet voorgestane geïntegreerd vreemdelingenbeleid vloeit voort dat de vreemdelingendienst moet kunnen beschikken over bij de sociale dienst aanwezige informatie die van belang is, of kan zijn, voor het recht op (voortgezet) verblijf van de vreemdeling. De verstrekking van gegevens door de sociale dienst aan de vreemdelingendienst moet worden gezien tegen deze achtergrond. Het is zowel uit oogpunt van vreemdelingenbeleid als van bijstandsverlening van belang dat de vreemdelingendienst over adequate informatie beschikt.

In dit kader is het onder meer van belang dat de voorwaarden worden geschapen om de verzameling van gegevens met betrekking tot het recht op bijstand en verblijf, zo volledig en actueel mogelijk te doen zijn. De vreemdelingendienst kan deels geheel zelfstandig en op eigen initiatief bewerkstelligen dat het gegevensbestand met betrekking tot de geregistreerde vreemdelingen zo accuraat mogelijk is, o.a. door de sociale dienst om gegevens te vragen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de Vreemdelingenwet. De werkwijze van de vreemdelingendienst zal in de regel inhouden, dat de sociale dienst alleen dan wordt gevraagd gegevens te verstrekken, indien daar in een concreet geval aanleiding voor is of in het kader van het periodieke (her)beoordelen van het verblijfsrecht. Het is mogelijk dat de sociale dienst in het kader van de bijstandsverlening stuit op gegevens, die van belang kunnen zijn bij de uitvoering van de Vreemdelingenwet. Het achterwege blijven van een verzoek van de zijde van de vreemdelingendienst om gegevens te verstrekken, behoeft in een zodanig geval geenszins te duiden op een gebrek aan verblijfsrechtelijke relevantie van die gegevens. De bevoegdheid om uit eigen beweging gegevens te verstrekken kan aldus bijdragen aan een verbetering van de kwaliteit van de gegevensverzameling en daarmee het voeren van een adequaat beleid bevorderen.

De gemeentelijke bevoegdheid om uit eigen beweging gegevens aan de vreemdelingendienst te verstrekken biedt tevens de mogelijkheid op lokaal niveau afspraken in dit verband te maken, teneinde tot een zo doelmatig mogelijke werkwijze met betrekking tot gegevensuitwisseling te komen.

Gelet op het voorgaande en op het verstrekkingenregime van de Wet persoonsregistraties is deze bevoegdheid met zoveel woorden in de wettekst vastgelegd.

Toekomstige verificatie van de verblijfsstatus middels de GBA bij de bijstandsverlening is te onderscheiden van de verstrekking van verblijfsrechtelijk relevante gegevens aan de vreemdelingendienst. Naar het oordeel van het kabinet doet de wijze waarop de sociale dienst de verblijfsstatus verifieert niet af aan de wenselijkheid van de bevoegdheid om uit eigen beweging gegevens aan de vreemdelingendienst te verstrekken.

9. Overige opmerkingen

De leden van de D66-fractie vragen zich af of de wederzijdse informatieverplichting tussen gemeenten en het ABP, bedrijfspensioenfondsen en ondernemingspensioenfondsen zou kunnen leiden tot een soort centraal registratiesysteem waar de individuele burgers informatie kunnen krijgen over de door hen opgebouwde pensioenrechten. Of zo'n systeem er ooit zal komen is vooral een zaak van de pensioenfondsen. Maar zelfs als zo'n systeem er zou zijn dan kan toch niet op grond van de wettelijke informatieverplichting aan burgemeester en wethouders dit soort informatie naar de burgers doorgesluisd worden, Burgemeester en wethouders hebben alleen de wettelijke bevoegdheid om informatie op te vragen indien zij die nodig hebben voor de uitvoering van de door hen uit te voeren sociale zekerheidsregelingen. Deze bevoegdheid mogen zij niet voor andere doelen gebruiken.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
E. ter Veld